

VASÁRNAP

**POLITIKAI TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: 42—49, 198—04.

**MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP**

Előfizetési árak: Egész évre 1080 K.
Félévre 570 K. Negyedévre 290 K.
Egyes szám ára — — 30 korona.

Budapest, 1923.

IV. évfolyam, 16. szám.

Vasárnap, április 22.

A Szövetkezetek Erzsébet-kórháza.

Irta: Thaly Lóránt dr.

Két év előtt megalapította a Hangya és az OKH Budapest egyik legszebb, legjobban felszerelt és legkedvesebb kórházát azért, hogy az önzelen szövetkezeti eszmének újabb diadaloszlopot emeljen és hogy hű munkásait legkomolyabb és legnehezebb helyzetükben: betegségükben hathatósan és

gyökeresen megsegítse. A kórház megalapítása, berendezése és felszerelése akkor is sok-sok millió koronába került, mai értéke szinte felbecsülhetetlen, fenntartása pedig évente sok-sok milliót emészt fel.

A kórház a főváros belsejében, a Bakáts-téren fekszik. (Bejárata Knézius-utca 14. szám alatt van.) Épülete egy csinos, kertet körülölelő, egyemeletes kis barokkstílusú kastély. A betegek két- és négyágyas szobákban találnak elhelye-

Képek a «Szövetkezetek Erzsébet-kórházáról»-ról.

Felső sor: A kórház képe az utcáról. — A kórház udvara. — *Alsó sor:* A műtőterem. (A kép baloldalán Barla Szabó József főorvos, nemzetgyűlési képviselő áll.) — Szoba szülők számára.

zést, belgyógyászati, sebészeti és nőgyógyászati, illetve szülészeti osztályokba csoportosítva. A betegszobák egyszerűek, világosak és mint a kórház szelleme: nyájasak és derültek. Berendezésüknél minden felesleges fényűzést kerültek, mert a fényűzés nemcsak a léleknek, hanem a testnek is ártalmas: por- és baktérium-fészek. Meg aztán a betegség komoly és szent valami, amivel a fényűzés nem fér össze, ami úgy lélekben, mint környezetben komolyságot és egyszerűséget kíván. A kórháznak betegszobáin kívül megvan minden olyan berendezése és felszerelése, ami egy mai korbéli kórházban meg kell hogy legyen. Van két műtőterme, egy fertőzött és egy a fertőtlen műtétek számára. A műtőtermek felszerelése bármelyik klinikáival versenyez. Van jól felszerelt szülészoba, vegyi laboratórium, Röntgen-gép és laboratórium, két teljesen felszerelt rendelőhelyiség az orvosi tudomány minden szakmája számára és fürdőszobák esetleges vízgyógyászati kezelések számára is, villanyos izzasztókészülék, teljesen felszerelt villanygép úgy Faradikus-, mint Galvan-áramra. A kertben fekvő, lég- és napkúrák végezhető és a kápolnában finnepi csend várja a fáradt lelkeket.

De minden kórház lelke az orvosi kar. Amilyen ez a lélek, olyan az egész kórház szelleme és élete. Ez a lélek kormányozza az egész szép szervezetet az emberi társadalom, itt elsősorban a szövetkezeti társadalom javára és boldogságára. Ha ez igaz és ha igaz az a sok elismerés és hála, amit a kórházból eltávozott betegek minden alkalommal hangoztatnak, akkor a kórház orvosi karának mintaszereinek kell lennie. De ez ismét sokkal komolyabb dolog, semhogy szentségtelen üres szavakkal lenne szabad hozzányúlnunk. Az orvosi tudomány és orvosi munka a legkomolyabb és legszentebb valami ezen a földön, azt világi hiú szavakkal sem dicsérni, sem méltányolni se nem lehet, se nem szabad. Az orvosi tudomány a tudományok szentélyében, az orvosi működés a szeretet szentélyében trónol és felséges színe elé világi ember nem juthat el, még orvos kalauzoiása mellett sem. Elég, ha megemlíjük, hogy a kórház minden osztálya élén egy-egy főorvos áll, minden főorvos mellett egy-egy alorvos működik; ezenkívül külön vezetőorvos van a vegyi laboratóriumnak, a Röntgen-laboratóriumnak és minden szakmabeli rendelésnek. Ezenkívül tíz neves és a kórház vezetőségével velünk rokonérzésű előkelő fővárosi kórházi főorvos és egyetemi tanár hordja a kórházba betegeit műtetre és gyógykezelésre.

A kórház egyelőre 60 ágyra van berendezve. Felvételt nyerhet benne minden belgyógyászati, sebészeti és nőgyógyászati beteg, illetve szülő, aki fertőző betegségben nem szenved és elsősorban a különféle szövetkezetek alkalmazottai vagy barátai, másodsorban az elszegényedett középosztálynak jobb napokhoz szokott, de most nyomorgó tagjai. Az ápolási díjak és egyéb külön kiadások, ezt talán mondanunk sem kell, oly alacsonyak, hogy a kórház tényleges kiadásait messziről sem fedezik. A különbözetest a fenntartó Hangya és az OKH viseli. De még a betegek által fizetendő kis összegeket is tényleg csak nagyon ritkán fizetik a tagok maguk, mert a kórház vezetősége minden alkalmat és módot megragad arra, hogy különféle alapokat teremtsen, szövetkezetekkel ágyakat béreltessen, a munkás betegpénztárak, a népjóléti minisztérium ápolási díjait a betegek javára behajtsa úgy, hogy legtöbb beteg teljesen ingyen részesül a kórház jótéteményeiben. Járó betegek számára csak épen a fűtési és világítási költségeket fedező, igen alacsony díjért, az orvosi tudomány minden szakmájában, a nap különféle óráiban vannak rendelések, ami a vidékieknek, különösen a pontos bajmegállapítás szempontjából fontos.

Egyébként beszéljenek a számok: 1922. évben felvették a kórházba 808 beteget, akiket 13.665 napon keresztül gyógykezelték. Közülük javultan 197, gyógyultan pedig 530 távozott. A kórházban 439 műtétet hajtottak végre és 96 szülés volt a szülészeti osztályon. Járó beteg 2391 jelentkezett, akiket 4104 ízben részesítettek rendelésben, kisebb műtétekben, kötözésben vagy más gyógykezelésben.

Aki a kórházba fel akarja magát vétetni, ajánlatos, hogy három nappal Budapestre utazása előtt néhány sorban megírja kezelőorvosának bajára vonatkozó véleményét és kérdést intézzen a kórházba azíránt, hogy van-e hely.

Ime, ez az új oszlop, amely a szövetkezeti eszme diadalívét emeli, ime, az új oltár, amelyen a szövetkezeti eszme áldozati lángja ég. Szerető magyar szívek szabad szövetkezése szeretettel gyűjtötte meg és szeretetével táplálja, hogy segítse, gyógyítsa és megmentse testvéreit és hogy megmutassa az utat a világnak a feltámadáshoz. Ime, lobog az oltár, jertek melegedni tüzenél!

Budapest, április 21.

Mezőgazdasági politika. Válságról beszélnek az újságok. Arról van szó, hogy a kormánytól erősebb gazdasági politikát kívánnak a keresztény agrár képviselők. Minden életnek a mezőgazdaság az alapja Magyarországon s így a pénzügyi politikának is olyannak kell lennie, mely a mezőgazdasági termelést szolgálja. A földművelésügyi kormány nagyon helyesen teszi, hogy részletes előterjesztésben dolgozza ki mindazt, ami a mezőgazdasági hitel kiépítésére szükséges. A bankok és a kereskedelem közel 60 milliárd korona hitelt élveznek az állami jegyintéztől. Ebből a 60 milliárdból úgyszólván semmi sem jut a mezőgazdasági termelésre. Ha pénzt akar a mezőgazdaság, szabadítsa fel az állam a földbirtokforgalmat! — szokták mondani a bankárok a gazdáknak. Más szóval azt akarják ezzel mondani, hogy adják el a gazdák a birtokaikat kövérre gazdagodott spekulánsoknak, azoknak majd lesz elég pénzük, hogy gazdálkodjanak. A nemzetietlen banktőke a magyar földet akarja kihúzni a magyarság lába alól. Bűnös ez a banktőke, hogy Erdély elveszett, mert nem sietett az erdélyi magyarság segítségére, mikor az oláh bankok elárverezték a magyar birtokokat. Most ugyanezt az árulást akarnák elkövetni Maradék-Magyarország földbirtokaival. Hát ebből nem esznek. A magyar földművelő társadalom s a parlament nemzeti többsége, mely a népies keresztény agrárpolitikát követi, majd gondoskodik róla, hogy a milliárdok ne a nagykereskedők és nagybankok zsebébe vándoroljanak, hanem a magyar mezőgazdaságot erősítsék.

*

A vörös képviselők leparasztolták a földművelőket. A nemzetgyűlés nagyon okos és üdvös törvényjavaslatot tárgyal. Ez a javaslat megvédi a mezőgazdasági munkásokat a kiuzsorázás ellen. A földművelésügyi miniszter terjesztette a törvényhozás elé. A szociáldemokrata képviselő urak szónoka Várnai (ezelőtt Weisz) Dániel volt, aki ahelyett, hogy igazságosan elismerte volna a kiszgazda- és földművespárt jószándékát, mellyel a földművelő munkások ügyét felkarolja, durván lesajnáló szavakkal illette a földművelőket. Állandóan «parasztokról» beszélt. Szabó István földművelésügyi miniszter több kiszgazda- és földműveléspárti képviselővel együtt erőlyesen tiltakozott a földművelők leparasztolása ellen. A zsidó képviselő azonban Propper és Píkler hasonló hitű társaival együtt még dühösebben kiabáltak vissza, hogy igenis «parasztok» a magyar földművelők. Az agrárképviselek ugyan kitanították a kiválasztott népből való törvényhozó elvtársakat, hogy paraszt az a képviselő is, aki durva és goromba, de az elvtársképviselek, akiket nagy vérségi különbség választ el a magyar néptől, azért csak tovább sértgették a földművelőket. Kun Béla óta nem bírják megbocsátani a falusi népnek, hogy az akadályozta meg az uralmuk megerősödését. Oroszországban is a földművelők a legnagyobb akadályai a vörös hóhérurolomnak. Nem csoda, ha a szociálista képviselő urak, akiket vérségi kötelek fűznek Troztkijhoz és Kun Bélához, gyűlölik és szidják a földművelőket. Bezzeg nem így beszéltek a választásokon! Akkor «tisztelt kiszgazdák»-nak tituláltak a földművelőket. Volt is sok falusi ember, aki fölült nekik. Ugyan mit szólnak ezek most «parasztok» elvtársaikhoz, akikre voksukat adták?!

MI HIR (A POLITIKÁBAN?)

A minisztertanács, amely már ismételtten foglalkozott a **mezőgazdasági hitel** kérdésével, **Nagyatádi Szabó** István földművelésügyi miniszter és **Kállay Tibor** pénzügyminiszter előterjesztésére elfogadta azt a törvényjavaslatot, amelyet

búzakötvények létesítéséről

dolgoztak ki. Ez a javaslat, amely legközelebb már a nemzetgyűlés elé kerül, az **első lépés a mezőgazdasági hitel megoldásának a kérdéséhez**. A búzakötvények ügyét az állam veszi kezébe és ilyen kötvényeket a külföldön is lehet majd elhelyezni. A minisztertanács megbízta **Nagyatádi Szabó** István földművelésügyi minisztert, hogy

a mezőgazdasági hitel

további kiépítésére és rendezésére vonatkozólag tegyen sűrűs előterjesztést.

A protestáns egyházak kérésére a minisztertanács elhatározta, hogy a **vagyonváltás-földeléből a protestáns felekezetek bizonyos földrészeket kapjanak** és ezeket a birtoktesteket egyrészt az egyházkerületek adminisztrációs kiadásainak fedezésére, másrészt pedig a püspökségek javadalmazására fordíthatják. A kormány ugyanebben a kedvezményben részesíti a **hajdudorogi görög katolikus püspökséget is**.

A minisztertanács a **közszolgálati alkalmazottak rendkívüli segélyét** az eredeti segély 53—80-szorosára emeli fel az egyes fizetési osztályok szerint. A közszolgálati alkalmazottak a **felemelt rendkívüli segélyt május elsejétől kezdve kapják meg**.

A kisgazdapárt legutóbbi értekezletén **Bethlen** István gróf miniszterelnök indítványára egyhangulag határozati javaslatot fogadott el és ebben kimondta, hogy a **köteles pártfűség ellen vét** a pártnak az a tagja, aki bármely politikai természetű kérdést a párt előzetes meghallgatása nélkül a nyilvánosság előtt politikai támadásra használ fel. Ennek a határozati javaslatnak az a célja, hogy a **párt egységét és tekintélyét védje most, amidőn a kormány súlyos feladatokat megoldása előtt áll**.

Vass József népjóléti miniszter törvényjavaslatot nyújtott be az

építkezés előmozdításáról.

A javaslat kimondja, hogy **minden részvénytársaság és szövetkezet, ipari és kereskedelmi vállalat kötelezhető, hogy munkásai és állandó alkalmazottai egyötöd részére megfelelő lakásokat építhessen** és azokat a helyiségeket, amelyek lakás céljaira is használhatók vagy ilyené átalakíthatók, kiűritse. A kormány az építkezés előmozdításával az a célja, hogy **1926 november elsejéig a lakások forgalmát felszabadítsa**. A népjóléti miniszter benyújtotta már a **kötelező betegség és balesetbiztosításról** szóló törvényjavaslatot. Ez a javaslat, a munkásbiztosító önkormányzatának a reformja, **nem terjed ki a mezőgazdasági és erdei termelésre, kert- és szőlőművelésre**, mellette tehát hatályban marad a gazdasági munkás-pénztárról, valamint a gazdasági cselédek és a gazdasági

gép munkások balesetbiztosítása és betegség esetén való eltiltásáról intézkedő régi törvény.

Rakovszky Iván belügyminiszter

a közigazgatási reformtervezet

megvitatására szakértekezletre hívta egybe a **főispánokat** és a **polgármestereket**, mert szükségesnek tartotta, hogy a javaslat végleges megszövegezése előtt a szakörök véleményét meghallgassa. A szakértekezlet egész napon át foglalkozott a tervezettel és a vita bezárása után a belügyminiszter azt a meggyőződését fejezte ki, hogy az önkormányzat semmit sem veszít azzal, ha a tisztviselőket ezentúl kinevezik. A főispáni hatáskör kibővítését maga is szükségesnek tartja. **A törvényhatósági bizottságok és a képviselőtestületek összeállítását alaposan megfontolják**, mert az önkormányzati tes-

A kormányzó neje a győri szövőszékek ünnepélyes felavatásán. A főméltóságú asszony a magyarruhás leányok között foglal helyet.

teületeket oly értelemben kell megalakítani, hogy azok **nemzeti szerepüket a jövőben is betölthessék**.

A nemzetgyűlés

a gazdasági munkabérek szabályozásáról

szóló törvényjavaslatot tárgyalt. **Szabó** Sándor előadó beszédében rámutatott, hogy az állam a **szereződési szabadság ellenére is beavatkozhatik a munkabérek irányításába és meggátolhatja, hogy egyesek, akik erre akármilyen okból kaphatók volnának, visszaéljenek a munkás helyzetével és a munkás terhére, kárára túlzott hátránnyal járó szerződést kössenek**. A törvényjavaslat, amely intézkedik

a mezőgazdasági munkabérek megállapító bizottságok felállításáról,

ideiglenesen csak az 1923. és 1924. gazdasági évekre vonatkozik. Ilyen munkabérmegállapító bizottságokat minden járásban és minden rendezett tanácsú városban lehet felállítani. A bizottság négy rendes és négy póttagját egyenlő számban a munkaadók és munkavállalók közül jelölik ki. A földművelésügyi kormány a javaslat előkészítésénél abból a gondolatból indult ki, hogy a **hatóságoknak mindig a gyengébb fél mellett kell állást foglalniuk, amikor az igazság mérlege ingadozik**.

Perlaky György beszédjében rámutatott, hogy a mezőgazdasági munkások helyzetén főképpen az Alföldön tervezett beruházásokkal, öntözőcsatornákkal és öntözőművek segítségével lehet segíteni. Eöry Szabó Dezso véleménye szerint a földbirtokreform végrehajtása nem teszi feleslegessé ezt a törvényjavaslatot, mert a birtokreform végrehajtása nem tünteti el a mezőgazdasági munkásokat a föld színéről. Sokorópátkai Szabó István nagyhatású beszédjében hangsúlyozta, hogy ennek a javaslatnak a megszavazásával a magyar földmunkások, tehát azon társadalmi réteg érdekében történik egy lépés előre, amely a legtöbbet éheznek, a legtöbbet dolgoznak és sorsa mégis a legsilányabb. A volt kisgazdaügyi miniszter hangsúlyozta, hogy

csak szabad értékesítés mozdíthatja elő a termelést,

mert ez adja meg a munkakedvet és a lehetőséget arra, hogy a gazdák áldozatokhoz hasonlóan befektetéseket eszközöljenek. A szociáldemokraták csak látszólag képviselik a munkásokat, hiszen nem a munkavédelemről terjesztettek be először határozati javaslatot, hanem a numerus clausus eltörléséről, amely csak a zsidóknak fáj.

+MEZŐGAZDASÁG+

A tengeri és a műtrágyázás.

Irtá: Surányi János.

Ha a legtöbb természetű növényünkről elmondhatjuk azt, hogy kivételes esetektől eltekintve a műtrágyázást többtermelésükkel biztosan meghálálják, a tengeriről ezt nem állíthatjuk ilyen határozottsággal, mert amilyen hálálatos a tengeri az istállótrágyázás iránt, annyira megbízhatatlan a műtrágyákkal szemben. Így a trágyázás mikéntjé a tengeritermesztés eddig még véglegesen el nem döntött kérdésének tekinthetjük. Hogy miért viselkedik a tengeri a műtrágyázással szemben ilyen kivételes módon, arra nézve még egész biztosan nem tudunk, az eddigi kísérletek és próbálkozások csak azt mutatták, hogy a tengeri a közvetlen alá adott műtrágyákat csak akkor hálálja meg nagyobb termésel, ha a talaj igen sovány és istállótrágyázásban csak nagyon ritkán részesült. De még ilyenkor sem minden esetben. Nagyobb uradalmakban, amelyekben a kalászosokat és ipari növényeket rendszeresen műtrágyázzák, azt tapasztalták azonban, hogy e növényekhez hasonlóan a tengeri átlagtermései is erősen növekednek, ami megint arra a feltevésre vezet, hogy a tengeri igen is hasznára tudja fordítani a talajnak a műtrágyázás következtében megnövekedett nagyobb táplálóanyag-készletét, továbbá, hogy a műtrágyáktól a tengerire jó hatást elsősorban úgy várhatunk, ha a talajt műtrágyákkal, illetve általuk könnyen felvehető növényi táplálóanyagokkal ilyen közvetett módon valósággal telítjük.

Ha a tengeri műtrágyázásával kísérletet akarunk tenni, akkor e célból a jelenleg rendelkezésre álló műtrágyák közül a *szuperfoszfát*, *40%-os kálisó* és *kénsavas ammoniák* jöhetnek tekintetbe, amelyek között lazább, homokos talajokon a kálisó, istállótrágyázásban régen részesült talajokon pedig a kénsavas ammoniák játszhatnak nagyobb szerepet. Eszerint a tengeri alá alkalmazott műtrágyák 50—60%-a lehet a szuperfoszfát, 25—30%-a a kálisó és 10—15%-a a kénsavas ammoniák, amelyeket lehet egymagukban, de célszerűbben egymással összekeverten is alkalmazni. A műtrágyáknak a tengerire legkisebb és legbizonytalanabb hatásuk akkor van, ha azokat szórótan alkalmazzuk, ami talán annak a körülménynek tulajdonítható, hogy a tengeri gyökérzete a ritkább állás folytán nem szövi be úgy a talajt, mint más növényeké s így nem tudja a műtrágyákat megfelelően kihasználni, ha csak igen nagy mennyiségeket nem alkalmazunk. Ez megint azt a gondolatot vehetné felszínre, hogy a tengerinél sor- vagy pedig fészektágyázást kell alkalmazni és ekkor a jó hatás nem marad el. Csakhogy itt ismét az a

körülmény nem tévesztendő szem elől, hogy a tengeri későn kerül a földre és fejlődése olyan (szárazabb) időszakokra esik, mikor az időjárás rendszerint nem kedvez a műtrágyák oldásba jutásának, ami nélkül jó hatás megint nincs.

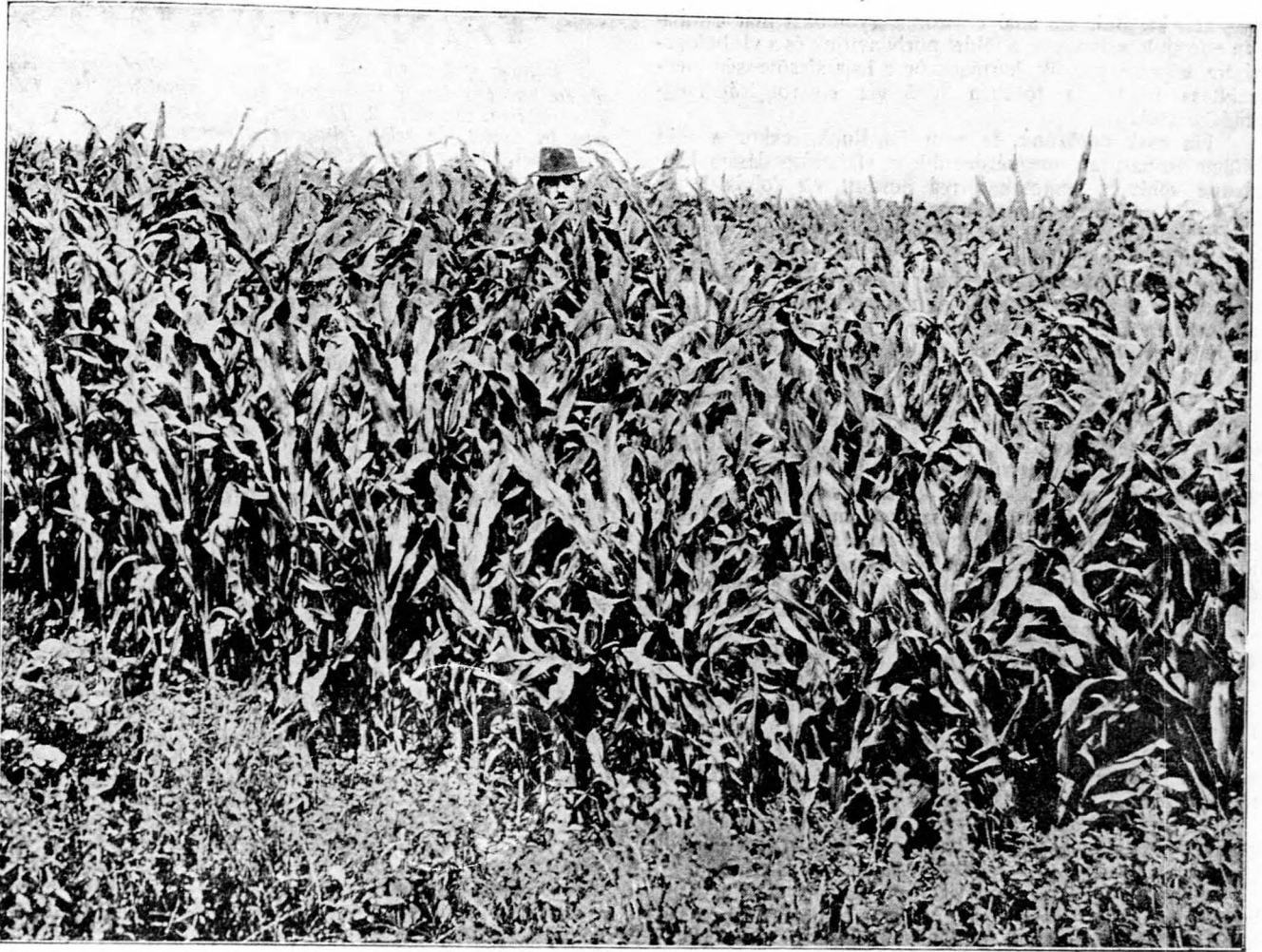
A mellékelt kép azon ritka esetekből származik, mikor a tengericsalamádéval végeztek műtrágyázási kísérletet. Itt is sortrágyázást alkalmaztak kat. holdankint 90 kg. szuperfoszfáttal és 20 kg. kénsavas ammoniákkal. Amint a kép mutatja, a tengeri szokatlanul buja fejlődésével nem mutatkozott hálátlannak e trágyázásért. A magnak természetű tengerinél célszerűbb lehet fészektágyázást megkíséríteni annál is inkább, mert a tengeritermesztés legokoszerűbb módjánál, a négyzetbe-ültetésnél, ha a szórva-trágyázástól el akarunk tekinteni, a műtrágyázásnak más módon való végrehajtása alig is elképzelhető. Hogy az ilyen trágyázást miként kell végrehajtani, annak bemutatására legcélszerűbb lesz egy egyszerű példát felhozni. Tegyük fel, hogy kat. holdankint 200 kg. szuperfoszfátot, 70 kg. 40%-os kálisót és 30 kg. kénsavas ammoniákat akarunk alkalmazni, vagyis összesen 300 kg. műtrágyát. Már most, ha a tengerit 60—60 cm-es négyzetkötésbe ültetjük, egy kat. holdon 16 ezer fészék lesz, amely számot elosztva az adott műtrágyamennyiséggel, 300 kg-mal, megtudjuk, hogy egy fészékbe kerekén 19 gr. azaz nem egészen 2 dekagramm műtrágya jut. Azt mondhatná erre valaki, hogy ugyan ki képes arra, hogy nagyobb területre ennyi adagot pontosan kimérjen, hogy egyik fészékbe ne jusson több, mint a másikba? A munka azonban sokkal egyszerűbb, mint az első pillanatra látszik. A műtrágyákat ugyanis egymással és kb. hasonló mennyiségű finom földdel összekeverjük; most veszünk egyforma kis ürmértéket, edényeket és megállapítjuk, hogy mennyire telnek meg azok a műtrágyából és a földből álló, a példa szerint kb. 4 dekagramm súlyú keverékekkel. Ha ez megvan, akkor semmi akadály sincs annak, hogy a munkások a trágyázást épen olyan gyors ütemben végezzék, mint magát a fészékbe való vetést. Ugyelni kell azonban nagyon arra, hogy a műtrágyakeveréket ne egy csomóban juttassuk a fészék fenekére, mert ez a csirázó magvagnak nagy ártalmára lenne, hanem még a mag belevetése előtt lehetőleg egyenletesen szórjuk azt a fészék egész területére; még jobb ha azt egy mozdulattal összekeverjük a fészék talajával. A fészektágyázás helytelen alkalmazása már sok esetben okozott rossz, hiányos kelést, ezért itt a trágyakeverék lehetőleg egyenletes elosztására a legnagyobb figyelmet kell fordítani a gazdának.

Kertjeink gondozása. Irtá: Fazekas József.

A jelenben ép úgy, mint a múltban, nem fordítunk annyi gondot kertjeinkre, mint amennyi a termés fokozása és kertjeink intenzív kihasználása szempontjából szükséges volna.

Ma, midőn a megélhetési nehézségek minden családnak legnyomasztóbb gondjai, minden egyes embernek, ki csak egy talpalatnyi földet is magáénak mondhat, törekednie kell az intenzív munka, a veteményezés helyes megválasztásával tökéletesen kihasználni.

A többtermelés alapfeltétele az intenzív munka. Maradi munkálkodással többtermelésre ne számítsunk. Végezzük munkánkat kellő időben, adjunk trágyát amennyit csak tudunk, ne sajnáljuk a kapát, sem a vizet és legkevésbé önmagunkat. Tartsuk szemelőtt, hogy minden darab salátának az ára, melyet magunk termelünk, zsebünkben marad. Gondoskodjunk róla, hogy kertünkben üres ágyak ne legyenek. Ha egy ágy kiürül, rögtön ültessük be újra. Egy-egy ágnak sohasem szabad hosszabb ideig üresen állnia, mint amennyi időt annak újra való megásása és beültetése megkíván. Szakítsunk továbbá a régi módszerrel és ne hagyjuk kertjeinket télen keresztül ásatlanul, hanem törekedjünk minden darab földet ősszel letakarítás után rögtön felásni. Őszi ásás fél trágyázás. Azon ágyakat, melyek ősszel nem lesznek betelve, vagy beültetve, ne gereblyézzük el, hanem hagyjuk rögzösen. Ezáltal elérjük, hogy az őszi esőzések víztömege és télen

A műtrágyák termésfokozó hatása. (Ullmann Adolf bélai gazdasága.)

Homokos-agyag talajon 1914. május 10-én elvetett és június 29-én lefényképezett csalamádé. Sorba trágyázva katasztrális holdanként 90 kilogramm szuperfoszfáttal és 20 kilogramm kénsavas ammóniákkal.

(«Hungária» Műtrágya-, Kénsav- és Vegyipar Részvénytársaság felvétele.)

a hólé jobban le tud szívárogni a földre és ez által a következő nyár víztelen idejére mintegy víztartalékokat raktározunk el. Nemkülönbben a tél fagya is jobban keresztül járja földünket és azt porhanyítja úgy annyira, hogy tavasszal nem szükséges azt újra felásni, hanem csak elgereblyézzük és kész a palánták és mag befogadására.

A trágyát, ha csak lehetséges, ássuk alá ősszel — de nem túlmélyen és ne dobjuk az ásás alkalmával keletkező árok fenekére, hanem rakjuk mindig az árok oldalára. Ez által elérjük, hogy először a trágya jobban ki van téve a levegőnek, ami az elkorhadást elősegíti és így tavasszal a földre kerülő palánták kész és könnyen felvehető tápanyagot találnak, másodsor a trágyának fenti módon történő aláásása alkalmával mindig maradnak a földből kiálló szalmaszálak, melyek megint mintegy légcatornát képezve, a levegőnek a földre való behatolását segítik elő. Ha a trágyát az árok fenekére tesszük és ráadásul még jól bele is tiporjuk, az ott a levegő behatolásától teljesen elzárva eltözegecsedik és növényeink részére teljesen értéktelenné válik.

A vetésnél és palántázásnál járjunk el tervszerűen. A tél folyamán készítsünk magunknak egy vetési és palántázási tervet. Állapítsuk meg, hogy miből mennyit akarunk vetni, illetve palántázni és ezen terv után osszuk be kertünket.

A szükséges magot és palántákat szerezzük be egy megbízható cégnél, illetve kertésznél. Miután előfordul, talán többször, mint az megengedhető volna, hogy a fajt illetőleg nem a kívánt palántát kapjuk, tanácsos a későbbi kiültetés-

hez szükséges palántákat nevelni. Március hó közepétől — jó időjárást feltételezve — minden mag — kimondottan meleget kívánók kivételével — védetten fekvő helyre, a szabadba vethető.

A palánták kiültetésénél ügyeljünk arra, hogy minden féleségnek a fejlődéséhez szükséges helyet biztosítsuk. Ne a kiültetés alá kerülő palánták kicsiny alakját, hanem a teljesen kifejlődött növény nagyságát tartsuk szem előtt. A sorok és a palánták közötti távolságot tartsuk be. Ez által nemcsak a szemnek tetszetős ágyasokat kapunk, hanem az ágyasok könnyebb és gyorsabb megmunkálását is biztosítjuk.

A sorok közti területet ültessük be gyorsan fejlődő zöldségfélésekkel (saláta, kalaráb). Ezen u. n. közbeeső termény akkorra, mire a főtermény a fejlődéséhez szükséges területet igényli, lekerül és nem befolyásolja a főtermény fejlődését.

A nyár folyamán kiürült ágyasokat ugyancsak ültessük be gyorsan fejlődő zöldségfélésekkel. Ezek szolgáltatják az utóterményt. Oly gazdálkodás mellett és ha még egy előterményt is iktatunk be, egy-egy ágyról 2—3 termést várhatunk egy év leforgása alatt.

Ily intenzív termelés előfeltétele azonban az okszerű talajművelés és az egyes növények életfeltételeinek kellő ismerete.

Nem elégséges csak akkor kapálni, ha az ágyakat már ellepte a gyom, hanem minden egyes ágyat, ha nem is gyomos, de felülete akár eső után vagy az öntözés folyamán megtömődött és a megkérgeződés jeleit mutatja, sekélyen

meg kell kapálni. Ez által először a gyomokat már csírájában elfojtjuk, másodsor a földet porhanyítjuk és a víz befogadására képessé tesszük, harmadsor a hajszálcsovesség megszaktitása folytán a földben levő víz elpárolgását megakadályozzuk.

Ha csak öntözünk és nem kapálunk, akkor a föld felülete hamarosan megkérgesedik, a víz befogadására képtelenné válik és nemcsak a réá hordott víz folyik le az ágyakról és vész el, hanem a hajszálcsovesség helyreállítása folytán a földben levő víz elpárolgása elősegítetik, ami a legnagyobb vízpcsékolás.

Ilyenkor panaszkodunk, hogy bármennyit is öntözünk, növényeink mégsem fejlődnek és mire a forró nyári napok beköszönnek, növényeink elsatnyulnak, egy része pedig magba megy. Szóval sok víz mellett szomjan haltak.

Ezen esetekben ki a hibás!? Hibás a palánta, nem jó a mag, nem jó a föld, huncut a magkereskedő, még nagyobb huncut a kertész, ki e palántákat adta, szóval a sikertelenségnek mindenki okozója, csak magunk nem. Nem látjuk meg hibánkat és nem vesszük tudomásul, hogy a sikertelenségnek egyedül okszerűen munkánk az okozója.

Tehát kapáljuk meg ágyasainkat, mikor azok felülete kérgesedést mutat. Ezáltal elérjük, hogy a vizet nem hiába hordjuk ágyasainkra, a földet légátjárhatóvá tesszük és a gyomok fejlődését előre megakadályozzuk. Ezen munkánk nem lesz hiábavaló. Öntözésnél pedig ne sajnáljuk a vizet. Ne a kannák számát számláljuk, hanem azt nézzük, hogy földünk az öntözés folytán teljesen átnedvesedett-e. A víznek lefolyását megakadályozandó az ágyasok széleit húzzuk kissé feljebb. Az öntözést legcélszerűbb tavasszal és ősszel a reggeli órákban, nyáron pedig az esti órákban, naplemente után végezni. Első esetben a föld nincs kihülésnek kitéve, második esetben pedig az éj folyamán kevesebb víz párolog el s így többet képes a talaj magába venni.

Célszerű a növények közti területet apró trágyával, vagy falevéllal letakarni, miáltal nemcsak a víznek elpárolgását, hanem a gyomok fejlődését is megakadályozzuk.

A trágya egyszersmind javítja a földet, mert a benne levő tápanyagot úgy az eső, mint az öntözés alkalmával felhasználta víz lemossa a földbe.

Okosan teszi az, ki ágyasait tyuktrágyával hetenként egyszer megöntözi.

A trágyalevet úgy készíttjük, hogy a trágyát egy zsákba rakva azt egy vízzel telt kádba helyezzük és kilugozzuk. Ezen trágyaléből a koncentráció fokához mérten 1—1 kanna vízhez adunk 1—2 litert és ezzel a növények sorait a kanna csövével (nem pedig a rózsával) megöntözzük. Legcélszerűbb a növények mindkét oldalán kis árkokat húzni, a trágyalevet abba önteni és az árkocsákat újra betemetni.

Lucernát védőnövény nélkül vessünk! A lucernát legtöbb gazda árpával vagy zabbal, mint védőnövényvel veti. Ez hibás eljárás, mert a magnak hagyott gabona alatt a lucerna csak selymlik s a gabona learatása után a nyári nap hevében kiszárad. Ha azonban egymagában vetjük, akkor már a tavaszi időtáras alatt erőteljes fejlődésnek indul s a nyári szárazság eléréskor mélyre lejutott gyökerei útján dacolni tud a vízházzal. Ahol ezt az eljárást megpróbálták, ott a lucernáról már az első évben két, sőt jobb időjárás mellett három kaszálást nyertek és nem gondolnak többé arra, hogy a lucernát védőnövényvel vessék.

Adjunk hús-hulladékokat, férgeket stb. a tyúkoknak! A tyúk sok olyan anyagot igényel, melyet a vegvészek «fehérje»-nek neveznek. Az 50—60 grammos tojásában 3—4 gramm fehérje van. Nagyon meghálálja tehát a tojóttyúk, ha 2—3 naponként fehérjében dús hús-hulladékokat keverünk egyéb elesége közé. Ilyen hús-nemű tyúkeledel a pacal, a leölt baromfiak bele, tüdeje, vére, szive, a cserebogár, a giliszta, bármely fűsz, álca, rovar stb. A hús-hulladék megfőzve és felaprítva adandó eléjük, hogy esetleg beteg állat szerveivel állományunkat be ne fertőzzük. Ha a kertben ásunk vagy földjeinket szántunk, csalogassuk oda tyúkjainkat, hogy a barázdában felbukkanó pajorokat, férgeket stb. szedjék össze, amivel kettős hasznot hajtanak. Ha háztartásunkban nem gyűlne össze elegendő mennyiség az említett takarmányokból, próbáljunk a vágóhídon vagy a mészárszékben pár koronáért ilyenmű hús-hulladékokat szert tenni. A csekély kiadás bőven megtérül a nagyobb tojás-hozamban.

TANÁCSADÓ

Kérdés. 1. *Szülésvárad és Nagyvisnyó község lakosainak részére kérhető-e ögróf Pallavicini Alfonz birtokából föld föld-birtokpolitikai célokra?* 2. *Ha egy falusi kömvés kisiparos egy segéddel társul, be kell-e jelentenie a betegsegélyzőbe?* 3. *Egy napszamos házát akarom felépíteni. A kömvés melletti napszamos munkát a család tagjai végeznék díjtalanul. Be kell-e jelentenem őket a betegsegélyzőbe? (Egy előfizető.)* — **Felelet.** 1. A megváltási eljárás folyamatba tételét bárki kérheti, aki a törvény értelmében földhöz juttatható. Amennyiben a kérdéses ingatlanról az elrendelési előfeltételek fenforognak, kérelemre az Országos Föld-birtokrendező Biróság a megváltási eljárás folyamatba tételét ki-mondhatja. 2. Ha az illető segéddel tényleg társul kívánja maga mellé venni, akkor iparigazolmányt kell kiváltania részére, ha pedig segéddel minőségben, de közös haszonrészesedésre veszi maga mellé, az esetben be kell jelentenie a betegsegélyzőbe. 3. A családtagokat bejelentenie nem kell.

Kérdés. *Az atyárok halála után vagyona a leltározás alkalmával 129.998 korondra lett felbecsülve. Ezután a illetéket lefizették. Most új leltározást akarnak, kötelesek vagyok-e az illetéket újból lefizetni az esetleges magasabb becsérték után? (I. B.)* — **Felelet.** Kérdésében nem jelöli meg, hogy ki kéri az új leltározást. Amennyiben nem a pénzügyi hatóság, az esetleges magasabb értékelés az illeték fizetése szempontjából nem bír fontossággal.

Kérdés. *Százsoros direkttermő vesző hol szerezhető be? (W. J. Dunaszekcső.)* — **Felelet.** Ungvárv Lászlónál, Cegléden. Gyökerez veszők kaphatók még Materny Béla szőlőgazdaságában Tállyos. (Veszprémmegye)

Kérdés. *Méhesemet megvizsgálva, láttam, hogy ámbár anya van, de fiasítás nincs. Mi lehet ennek az oka és mi a teendő? (O. I. Szendes.)* — **Felelet.** A múlt évi termékeny anyák rendes körülmények között március közepére mindig megkezdik a petézést, az idén azonban néhány családnál előfordult, hogy a kivételesen rossz tavaszi viszonyok, a család néptelensége és az élelemnek úgyszólván teljes hiánya miatt az anyák csak későbbben, a feletetés megkezdése után fogtak a petézéshez. Az is megtörténhetik azonban, hogy a tél folyamán átszenvedett erős fázás, vagy hiányos táplálkozás következtében az anya petéző képességét vagy teljesen elveszti, vagy csak terméketlen peték elhelyezésére lesz alkalmas. Egyik esetben sem szabad a hivatását többé tökéletesen teljesíteni nem tudó anyát a családban meghagyni, mert a terméketlen petékből csak herék származván, ezen állapot is a család pusztulását fogja eredményezni. Az ilyen anyákat a jobb idők beálltával, midőn új anya nevelésére már a család képes lesz, kifogjuk a méhek közül, megsemmisítjük s termékeny anyától származó munkáspeték behelyezésével alkalmat nyújtunk nekik a megfelelő anyák kinevelésére.

Kérdés. *Táncantatói oklevelet hogyan szerezhetek? (K. L., Nádudvar.)* — **Felelet.** Ha táncantató akar lenni, elegendő műveltségen kívül táncantatói oklevél szükséges. Ez a pálya iskolai képzéshez nincs kötve. Róka Gyulánál, (Budapest, Kálvin-tér 2.) a Magyarországi Táncantatók Országos Szövetsége elnökénél kell jelentkezni a táncantatói tanfolyamra. Tanfolyamot csak elegendő jelentkező esetén és ebben az évben ősznél előbb semmiesetre sem tartanak. A tanfolyam megnyitásától számított egy évre vizsga tehető, amelynek sikeres letétele után a táncantatói oklevelet kiadják.

Kérdés. *1. Lovam szeméről a hályog hogyan távolítható el? 2. A magyar Szent Korona hol van? (B. M. Úszód.)* — **Felelet.** 1. A hályog csak orvosi beavatkozással távolítható el, ezért ne hallgasson senkire, hanem állatorvoshoz forduljon. 2. A Szent Koronát a budai királyi várnak külön erre a célra épített pánccsoszobájában őrzik. Őrzése a koronaörségre van bízva.

Kérdés. *Hol van a Horthy-akció székhelye? (R. I.)* — **Felelet.** Budapest, Belügyminisztérium.

Kérdés. *Vitézségi éremről kiállított igazolványomat elvesztettem, az éremem megszállott területen van, másolatot hogyan kaphatok? (5117. st. előfizető.)* — **Felelet.** A járási székhelyen levő Népgondozó Kirendeltségnél vétesse jegyzőkönyvbe kérelmét.

Kérdés. *Az állami pégygyárban tanonc szeretnék lenni. A felvételt végti havá forduljak? (P. J. Jászberény.)* — **Felelet.** Kérelmezze felvételt az Államvasutak Gépgyárában, Budapest, X. ker., Kőbányai-út 21. Ott a feltételeket is megtudja.

Üzenet a könyvrendelőknék. *Schidloff:* Angol-magyar nyelvtan postaköltséggel 1223 koronára kerül. — Ajánlható népszim-művek: Felhőszakadás 300 K, Parasztszivek 300 K, A harang 300 K. — Bitter: A kukorica mint szemestermény és mint takarmánynövény 790 K. Váry: A vörösuralom áldozatai Magyarországon. 350 K. Az árakban a postaköltség is bent van. A pénz előre beküldendő. — (Sz. L.) A betyár kendője című szindarab kifogyott.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Gazdatársadalmi hírek.

Kiütnetelt Hangya-íőtisztviselők.

A hivatalos lap április 11-én megjelent száma közli, hogy Magyarország kormányzója a miniszterelnök előterjesztésére a közgazdasági élet terén kifejtett érdemeik elismerésül *Anderlik Ignác*-nak, *Buder József*-nek, *Dombó Károlynak* és *Gergely Istvánnak*, a Hangya-Szövetkezet igazgatóinak, a magyar királyi kormánytanácsosi címet adományozta. E kiütnetés őszinte örömmel töltötte el a Hangya kötelékébe tartozó szövetkezeteket, mert csupa olyan ember részesült a magas elismerésben, akik önjerejükkel, évtizedes szorgalmas munkásságukkal érdemelték ki azt.

A többtermelési propaganda megszervezése.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által valamennyi hatósági és társadalmi tényező bevonásával alakított többtermelési bizottság minap tartott gyűlésén alaposan megvitatta és megállapította a mezőgazdasági termelés fokozása érdekében kifejtendő munkásság feltételeit, irányelveit és eszközeit. Megállapított nyert, hogy az első feladat a termelés fejlesztését gátló akadályok elhárítása és a jövedelmező okszerű gazdálkodás feltételeinek és lehetőségeinek biztosítása, ami jórészt a társadalmi tevékenység hatáskörén túl esik és megfelelő kormányzati intézkedéseket kíván (közlekedés, hitel, kivitel stb. kérdése). A bizottság kimondta, hogy működésének súlypontját a tömegtermelés emelésére és ennek érdekében a mezőgazdasági szakismereteknek a legszélesebb körökben való népszerűsítésére fogja helyezni. E célból a legerőteljesebb rendszeres sajtópropaganda kifejlesztését határozta el úgy a fővárosi, valamint a vidéki lapokban, azonkívül népies irányú szaklap terjesztését, rólapok szétküldését és a külföldi haladásról is beszámoló havi folyóirat kiadását vette terbe. A többtermelési propagandát előszóval is kiépíteni szándékozik vándorgyűlések, határjárások, bemutatók, kiállítások, előadások tartásával. A mezőgazdasági szakoktatás kiépítését különösen fontos feladatnak mondta ki és az ezirányú állami tevékenységet téli tanfolyamok rendezésével és mintagazdaságok létesítésével saját hatáskörében is támogatni kívánja. A többtermelési szolgáltatásra hivatott állami intézmények hathatós támogatását és a gyakorlati étellel szorosabb összeköttetésbe hozását a bizottság munkaprogramjába vette. További feladatául pedig egy lelkes szakemberekből álló többtermelési hálózat kiépítését tűzte ki, lehetőleg minden faluig kiterjedőleg. Ez irányú tevékenységének kifejtésénél természetesen az állami szervekkel karöltve kíván eljárni és az összes gazdatársadalmi testülettel a céltudatos együttműködést biztosítani fogja.

A gazdák egységes állásfoglalást sürgetnek a gabonának felhajtása ellen.

A Karcagi Gazdasági Egyesület tagjai felszólítást küldtek az ország gazdasági intézményeihez, melyben a gabona árának túlságos felhajtása ellen való állásfoglalás szükségességét hangsúlyozták, mert úgy látják, hogy az ár felhajtás erkölcsi és anyagi kárért a drágítás tulajdonképeni okozói: a spekuláció, megint csak a gazdákat igyekeznek a nyilvánosság előtt felelőssé tenni, holott épen a gazda az, aki legfeljebb nyolc-fézezer koronás áron eladta a búzáját s ma csak kárát látja a féktelen ár felhajtásnak.

Méhészeti tanfolyam.

Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület folyó évben is rendez május, június és július hónapokban főként a budapesti és környékbeli kezdő méhészek részére elméleti és gyakorlati méhészeti tanfolyamokat. A tanfolyamok három héti tartanak, minden nap 3-tól 7-ig. Vasár- és ünnepnapokon gyakorlati kirándulások a környékbeli nagyobb méhészetek megtekintése és tanulmányozása végett. A tanfolyam végétével a hallgatóság «Látogatási bizonyítványt» kap. A tanfolyam hallgatói díja 2000 K. Egy tanfolyamra legfeljebb ötven hallgatót vesznek fel. Jelentkezni lehet társadalmi osztály és nemre való tekintet nélkül az Országos Magyar Méhészeti Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, IX., Üllői-út 25. Köztelek, I. emelet ajtó 6) délelőtt 9—1-ig.

Fajliszta dohánymag bevállási ára: ezer korona.

A dohányjövédék igazgatója nemrég kelt rendeletével a kincstár számára 1923. évben megbízás alapján termelt fajliszta dohánymag átvételi árát kilogrammonként ezer koronában állapította meg.

Kedvezményes nemes vetőmag a kisgazdáknak.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület növénynevelő bizottsága e hó elején Székács Elemér gazdasági főtanácsos elnöke alatt látogatott ülést tartott. Fabriciusz Endre előadása alapján tárgyalás alá került a hazai növénynevelés fejlesztése érdekében szükséges intézkedések kérdése, amelyeket előadó javaslatára emlékiratba foglalva, juttattak el nagytáji Szabó István földművelésügyi miniszterhez. Követelik a nemesítők, hogy a hazai szükséglet fedezése után fennmaradó nemesített vetőmag akadálytalanul kivihető legyen a megszállott országrészekre, amelyeknek gazdái erre rá vannak utalva. Szükségesnek tartják a nemesítők, hogy az ország többtermelése alapját képező növénynevelő anyatelepek — mindössze tíz van az országban — a megváltás alól mentesültsenek épen a kisgazdák érdekében. A nemesítők felajánlották, hogy bizonyos mennyiségű nemesített vetőmagot kedvezményesen engednek át a földművelésügyi miniszternek, hogy a kisgazdák közt kiosztható legyen, de a kiosztásban csak a harmadik holdon alul kisgazdák részesüljenek. Meskó Pál gazdasági főtanácsos javaslatára az emlékiratot valamennyi vármegyei gazdasági egyesületnek és tanácsnak is megküldték. A bizottság elhatározta, hogy vármegyenként tíz oly kisgazdát fog az idén is oklevéllel jutalmazni, akik a nemesített búzavetőmag használata mellett legszebb eredményt érték el. Végül Dégen Árpád egyetemi tanár tartott előadást a vetőmagvak tisztaságának és üszögmenetességének fontosságáról és az üszögelleni védekezésről.

Küldöttség a bor- és a gyümölcsfidel érdekében.

A kecskeméti szőlősgazdák és gyümölcsfidelők tisztagú küldöttségét vezette az elmúlt héten Zsoltay Tibor nemzetgyűlési képviselő nagytáji Szabó István földművelésügyi miniszter elé. A küldöttség a bor- és a gyümölcsfidel, továbbá a saját szükségletre való dohánnyerítés engedélyezését kérelmezte. A földművelésügyi miniszter megígérte támogatását. A küldöttség ezután a pénzügyminiszternél és a miniszterelnöknél is tiszteltet, akik szintén megígérték a kérelem teljesítését.

Pályázat erdősítési és fásítási jutalmakra.

A földművelésügyi miniszter az ország hegy- és dombvidékeire elterülő kopár és vízmosásos területeken az 1923. év tavaszán és őszén sikeresen teljesített közérdekű erdősítések jutalmazására pályázatot hirdet és az erdősítések végzett birtokosok és bérlők részére öt jutalmat bocsát versenyre. A kitűzött jutalmakért általában azok versenyezhetnek, akik a kopár és vízmosásos területek erdősítését, illetve fásítását állami pénzsegély igénybevétele nélkül teljesítették. Kivételes esetekben azok is versenyezhetnek, akik ugyan állami segély igénybevétele nélkül, de rendkívül nehéz viszonyok között különös gondnal és a segélyt meghaladó költséggel teljesítették fásításokat. Az első jutalomért versenyző erdősítéseknek egy tagban legalább 50 kat. hold, a második jutalomért versenyző erdősítéseknek 40 kat. hold, a harmadikért 30, a negyedikért 20, az ötödikért versenyző erdősítéseknek pedig egy tagban legalább 10 kat. hold kiterjedésűeknek kell lenni a talaj minőségének megfelelően választott fánemekkel. Természetesen a pályázó a létrejövő erdőt továbbra is erdőként fenntartani és kezelni tartozik. A versenyre bocsátott erdősítések 1925. évben fognak a helyszínen megbirálatni. A jutalmak odaítélése, az erdősítés sikere, közgazdasági jelentősége, az alkalmazott fánem megfelelő volta és az erdősítésnél felmerült nehézségek és az arra fordított költségek figyelembe vételével fog történni. A pályázati kérvényeket ezévi december hó 15-én kell az erdősítés helyére illetékes királyi erdőfelügyelőségnek benyújtani, ahol egyéb részletekbe menő felvilágosítások és útbaigazítások is nyerhetők.

Tenyészbikavásár Szombathelyen.

A Vas megyei Gazdasági Egyesület mostanában tartotta meg idei tenyészbika vásárát a szombathelyi állatvásártelepen. A vásár felhajtása 92 darab tenyészbika volt, melyből 44 darab kelt el. Az eladott bikák átlag 433.000 koronás árat értek el, de egyes kiváló minőségű bikáért 700.000—800.000 koronát is fizettek. A vásárra felhajtott anyag, a szűkes takarmányviszonyok ellenére is öröndetes javulást mutat az előző években felhajtott anyaghoz képest. A kereslet nem volt nagyon élénk a vásáron, aminek oka egyrészt a pénzügyi, másrészt pedig az volt, hogy az Ausztriához csatolt községek vásárló közönsége hiányzott a vásárról.

Lókiwiteli vásár Pécsen.

A földművelésügyi minisztérium április 22., 23. és 24. napjain Pécsen export-lóvásárt rendez. A vásárról kivihetőek mindkét nembeli herélt és tenyésztésre alkalmasan félvér ménék. A vásár iránt nagy érdeklődés mutatkozik. Külföldi kereskedők már előre lefoglalták valamennyi szálló szobát.

Mezőgazdasági ipari szakiskola létesítése Mezőhegyesen.

A Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara a földművelésügyi miniszterhez felterjesztést intézett s javasolta, hogy létesítsen a miniszter a mezőhegyesi állami ménésbirtokon mezőgazdasági ipari felső szakiskolát, ahol a cukor-, kender- és mezőgazdasági szeszgyárak részére alkalmas munkavezetők, főzörmesterek stb. volnának kiképezhetők. Mezőhegyesen nagy cukorgyár, kendergyár és több mezőgazdasági szeszgyár (finomítóval) van, ahol a növendékek a szükséges gyakorlatot is megszerezhetnék.

Gyásztisztviszlet IV. Károly lelkiüdvéért. IV. Károly lelkiüdvéért a Mátyás-templomban ünnepies gyásztisztviszletet pontifikált Csernoch János hercegprímás. A templom előtt az első honvéd gyalogezred egy díszszázada és a helyőrségi zenekar helyezkedett el. A gyásztisztviszleten megjelent a kormányzó őfőméltósága, József királyi herceg és családja, a kormány tagjai s azonkívül a társadalmi, egyházi, politikai és katonai előkelőségek közül igen sokan. A szentély előtt volt elhelyezve a fekete drapériával bevont katófalk. A katófalk jobboldalán a magyar szent koronát helyezték el. Jobbról és balról az osztrák és a magyar jogar, középen a marsallbot, a katófalk tetején pedig a szent István kalpag, a katófalk elülső részén a Szent István-rend szalagja a nagy csillagkereszttel és a nyaklánccal. A katófalk jobboldalán a koronaórság, baloldalán pedig a testőrség állott. A mise végén Csernoch bíboros beszentelte a katófalkot. A gyásztisztviszletet a Himnusz és a Hiszekegy elnevelésével ért véget.

A diákverseny díjainak ünnepélyes kiosztása.

A középiskolák között rendezett verseny díjait főlemelő ünnepség keretében osztották ki a fővárosi kegyesrendi főgimnáziumban. A latin, magyar, algebra stb. tárgyak köréből választott versenyen a legkitünőbb eredményt a piarista gimnázium diákjai érték el.

A kormányzó őfőméltósága megjelent a győri szövötelep felavatásán. Mult vasárnap játszódtott le Győrben a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége oltani telepének felavatása s ebből az alkalomból megjelent ott nagyobb kísérettel a kormányzó őfőméltósága felesége is. A pályaudvaron Farkas Mátyás polgármester köszöntötte a nagyaszonny, aki ezután résztvett az Orsolya-zárda dísztermében tartott megnyitó ünnepen. Kiss Ida, Tormay Cecília, Darányi Kálmán főispán beszédei után a főméltóságú asszony sajátkezűleg vágta el a MANSz szövöszékén első ízben előállított vásznat. Ezután asszonyküldöttséget fogadott Magyarország első asszonya Végtelenül bájos jelenet volt, mikor a kunszigeti nők virágfészekbe ültetett fehérgelembot, a rábaközi menyecskék pedig maguk sütötte perccet hoztak a kormányzó elébe. Délben társasbéd volt és ezen Schandl Károly államtitkár is felköszöntött és mondott. Az ünnepi beszédet Tormay Cecília tartotta és utalt azokra a kapcsolatokra, amelyek az anyaországot a tót, a székely, a szerb testvérral kötik össze, amelyeket nem lazíthat meg semmiféle békeerőszakoló kéz.

Hadifoglyok és inés ges gyermekeink jötevéjének búcsuztatása. Szibériai hadifoglyaikért kevesen tettek annyit, mint Everlöf Oszkár svéd királyi követ, akit most kormánya más tiszt-ségre hazahívott Budapestről. Ebből az alkalomból a Magyar Külügyi Társaság díszülést tartott a képviselőház kupolacsarnokában. Az ünnepet Pékár Gyula nyitotta meg, aki Everlöf emberbarátí cselekedeteit méltatta. Raffay Sándor evangélikus püspök volt a következő szónok, aki épenúgy, mint Fock Ede fővárosi tanácsnok, a magyar gyermekekkel szemben tanusított jötevényeket köszönte meg. Ruffy Pál nyugalmazott államtitkár azoknak a nevében szólott, akik Szibéria hőmezőin érezhették a svéd nemzet jóságát. Pröhle Vilmos egyetemi tanár után Ripka Ferenc gázgyári vezérigazgató, mint a Klotild-Szeretetház elnöke, a gyermekek és anyák nevében fejezte ki háláját. Végül egy kis árva fiú csokrot adott át Everlöfnek, aki meghatottan mondott búcsúüdvözlöt a magyar társadalomnak.

Ünnepségek Széchenyi István halálának évfordulóján. A legnagyobb magyar olyan óriása nemzetének, hogy lehetetlen minden alkalmat meg nem ragadni az előtte való hódolásra. Most, hogy halálának hatvanharmadik évfordulója elérkezett, országszerte kegyelettel emlékeztek reá azok a testületek, amelyek Széchenyi István kultuszának ápolását tartják feladatuknak. Az Országos Széchenyi-Szövetség-ben Horváth János ifjúsági elnök után Czettler Jenő nemzetgyűlési képviselő ismertette Széchenyi eszmevilágát. Utána a «Vasárnap» felelős szerkesztője, Héjji Imre dr. nemzetgyűlési képviselő emelkedett szólásra és a világháborúban hősi halált halt Széchenyi-tákról mondott magasztaló szavakat. A Szegeki Népfőiskolások Széchenyi-Szövetségének ünnepélyén Csizsár István, Csaba Jenő és Csucs József méltatták a legnagyobb magyar nagyságát.

Megfélemlítették a királyhágomelléki református püspököt. Nagyvárad híradás szerint a tisztántúli református egyházkerület elszakított részéből alakult királyhágomelléki református püspökség ügyében váratlan fordulat történt. Sulyok István püspök az egyházkerület minapi közgyűlésén, arra való tekintettel, hogy a bukaresti kormánykörök a kerület megalakulását és az ő megválasztását előreláthatóan nem fogják jóváhagyni, bejelentette a püspökségről való lemondását. Vele egyetértően Domahidy Elemér, az egyházkerület főgondnoka is lemondott tisztéről.

Magyarország és Ausztria kötelező választott bíróságról kötötték egyezményt. Daruváry Géza külügyminiszter és Calice Ferenc osztrák követ aláírták a Magyarország és Ausztria között kötelező választott bíróságról szóló egyezményt. Ebben kimondták, hogy abban az esetben, ha a jövőben vitás kérdés merülne fel, elsősorban arra fognak törekedni, hogy barátságos egyetértéssel megegyezést létesítsenek. Ha a vitás kérdést, bármily természetű legyen is az, ily módon meg nem tudnák oldani közös egyetértéssel külön e célra választott bíró elé kell terjeszteni.

A bolsevikok pörbe akarják fogni — a pápát. Egyik angol lap feltűnést keltő híreket közöl Moszkvából. A táviratok szerint a bolsevikok azzal a hihetetlenül hangzó ötlettel foglalkoznak, hogy bűnpört indítsanak — a pápa ellen. A bolsevikok hivatalos lapja vezércikkben tárgyalja ezt a kérdést. A cikknek címe: Miért ne ítélhetnők el a római pápát? A cikk azt állítja, hogy az ellenforradalmi papok szervezett ellenállásáért bűnyüggileg elsősorban — a pápa felelős. A pápát ezért nyugodtan be lehetne pörölni és érdeme szerint halálra vagy kényszermunkára kellene ítélni. A bolsevikok meg vannak győződve, hogy ebben az esetben az ítélet előbb vagy utóbb végrehajtanák. Az ilyen hírek után az ember valóban gondolkodóba esik, vajjon az orosz népbolondítók teljesen megőrültek-e, vagy pedig gátlatleiknek nincsen határa s komolyan gondolják-e, hogy a katolikus egyház feje és Krisztus helytartója fölött bírálatot gyakoroljanak?

Amerika legnagyobb kárterítési követelése. Amerikának Németországgal szemben ezrekétszázmillió aranydollár háborús kárterítési igénye van. Ez a legnagyobb követelés, amelyet az amerikai történelem ismer. A jegyzékbe foglalt követelések átvizsgálása azonban évekbe fog kerülni s csak ezután láthatja tisztán a vegyes bizottság a kárterítési igény valódi nagyságát.

Ne jelentkeztek magyar munkás a Ruhr-területen való foglalatosságra. A franciáktól megszállott Ruhr-területre mostanában felbértl ügnyökök rengeteg magyar munkást csábítanak ki. Nem törődnek vele, hogy a német hatóságok úgy sem engedik be az idegenajkú állampolgárt és hogy a német munkások sztrájköröknek tekintik az odaérkező magyarokat. Nem egyeztethető össze a magyar tisztességgel, hogy a leigázott német nép szabadságharcának ellensúlyozásában a mi honfitársaink is résztvegyenek.

Előfizetőinkhez!

A napról-napra rohamosan emelkedő drágaság miatt kénytelenek voltunk arra kérni előfizetőink közül azokat, akik még a régi áron fizettek elő lapunkra, hogy a régi és az új előfizetési árak közötti különbözetet címünkre megküldeni sziveskedjenek.

Kérésünknek már eddig is sokan eleget tettek, hiszen könnyű volt belátni, hogy a régi áron — melyből egy-egy példányra csupán 7 vagy 14 korona jut — nem kívánhatják lapunkat. Azokat pedig, akik még ezeideig késtek a különbözet elküldésével, arra kérjük, hogy ha *negyedévre 100, félre 190 és egész évre 360 koronával fizettek elő,*

a folyó évre, előfizetésük lejáratáig, évnegyedenként 190 koronát;

ha pedig *negyedévre 200, félre 380 és egész évre 720 koronával fizettek elő,*

április hó 1-től számítva, előfizetésük lejáratáig, évnegyedenként 90 koronát

előfizetési díjkülönbözet fejében a csatolt befizetési lapon címünkre pótlólag megküldeni méltóztassanak.

A „VASÁRNAP“ kiadóhivatala.

A napilapok árát felemelték. A budapesti napilapok kiadói múlt héten tartott ülésükön elhatározták, hogy április 15-étől kezdve a hétköznapi napilappéldányok árát *40 koronára*, a vasárnapi lappéldányok árát pedig *50 koronára* emelik fel. A lapkiadók azonban már most kénytelenek az olvasóközönséggel tudatni, hogy ez az ár csak átmeneti jellegű, mert az előállítási költségeknek napról-napra való emelkedése folytán már az önköltséget sem fedezi. A lapkiadók épen ezért már most bejelentik, hogy május hó 1-től kezdve a hétköznapi lappéldány ára *50 korona*, a vasárnapi lappéldány ára *70 korona*. Ezzel szemben az *«Új Barizda»* hétköznapi példánya április 15-től kezdve *20 korona*, vasárnaponként pedig *25 korona*. Május 1-től pedig hétköznaponként *25 korona*, vasárnaponként pedig *30 korona* lesz.

Londonban épül meg a világ legmagasabb tornya. A London melletti térségen a jövő évben *öríási tornyot építenek*. A torony 600 lábnyi magasságú lesz és csúcsa 900 lábnyira lesz a tenger színe fölött. (Egy méter három láb.) A torony tömör betonból készül és hengeralakú lesz. Alapja egy hold területet foglal el.

Megint drágul a posta és a telefon. Április 16-ától *két-szeresére* drágul a telefon és a táviró. A *telefon évi bére negyvennyolcezer korona* lesz és mintegy ötven százalékkal emelkedik a vidéki és külföldi beszélgetések díja is. A postaforgalomban *belföldi* levél szállításáért helyben *huszonöt koronát*, a távolsági forgalomban *negyven* koronát, a külföldre címzett levélért *hetvenöt*, illetve *száz koronát* kérnek. *Ajánlás* a helybeli forgalomban *huszonöt*, vidékre *ötven*, külföldre *száz korona* lesz. A csomagszállításnál három osztályba sorozzák az egyes távolságokat.

Visszaadták a város határát... A trianoni és a saint-germaini békeszerződések tudvalevően megfosztották *Köszeg* városát összes erdeitől és a város létérekei szempontjából felette fontos és kedvelt kiránduló helyeitől. A határmegállapítás folyamán ezeknek a visszaszerzése iránt megindultak a tárgyalások, amelyeknek befejeztével *Träger* Ernő dr., magyar határmegállapító biztos értesítette Köszeg városát, hogy az elvesztett területekből *visszacsatoltak 1200 kat. hold városi erdőt, valamint az ezzel határos herceg Eszterházy-féle erdőségekből 1600 kat. holdat*. A hír vételére a polgármester intézkedésére megkondították a város valamennyi templomának harangjait.

Harminc koronára drágul a gyufa. Minden drágul, ennél fogva hamarosan bekövetkezett a gyufa drágulása is. Ennek az ára több mint száz százalékkal emelkedett. A gyufára ezentúl tizenegy korona adót vet ki az állam dobozonként, a gyárosok pedig az új adóval kapcsolatban az eddigi árakat nyomban felemelték, úgy hogy *egy doboz gyufa harminc koronába fog kerülni*.

Ha nem áll jól, vagy nem nő a bajusza, használja a világhírű *Ámor* bajuszpedrőt.

Megjelent a falusi egyletek, körök névtára és útmutatója. Az *Országos Falu-Szövetség* hézagpótló füzetet adott ki a *falvak kulturális és gazdaságos vezetésére hivatott egyesületeiről és köreiről* és mintegy 3500 ilyen intézmény nevét gyűjti össze. A tetszetős kiállítású könyvecske, amelyet *Bodor* Antal főtítkárszerkesztett, hatvan koronáért kapható Budapest, VIII., Vas-utca 19. szám alatt.

Akit élve temettek el. Egy *nagyváradi* postatiszt, *Mésár* János a minap utcai sétája közben összeesett és úgy az előhívott orvos, mint a halottkém szívszélhűdést és rögtöni halált állapított meg. Mésárt annak rendje-módja szerint el is temették. Másnap a közelben dolgozó sírásók a szerencsétlen ember sírja felől *fojtott kiáltásokra és dörömbölésekre figyeltek fel*. Nyomban jelentették észleltüket a temetőgondnokságnak és a tisztiorvosi hivatalnak, amire a sírt kibontották, *Mésár szörnyen összevert testtel*, most már csakugyan holtan került előjük. *Mésár hasrafordultan, összeharapdált tagokkal feküdt a koporsóban és segíteni már nem lehetett rajta, mert időközben megfulladt*. Erélyes vizsgálattal fogják kideríteni, kit terhel a szörnyen felületes halottkémielésért a felelősség.

Repülőgép és sas harca. India fölött egy angol repülőgépet megtámadott egy sas és visszavonulásra kényszerítette. Ez az első eset, hogy ragadozó madár *teljes győzelmet* aratott a pilóta és repülőgépe felett. Többször megtörtént már, hogy repülőgép ellen támadást intézett valamilyen ragadozó madár, de a hatalmas gép ellen nem tudott kellő erőt kifejteni. Most mégis kényszerítette az angol repülőt, hogy gépével forduljon vissza.

Rászedték a cigányt. A *szombathelyi* járásbírósa érdekelt ügyben fog legközelebb ítéletet mondani. *Onadón* egy már betemetett kutat újra kifurattak. Amikor már vége felé jártak a munkának, *Német* Sándor legényt a kútba küldötték, nézné meg, mennyi még a teendő. Németet azonban alul *mérges gázok kábitották el* és a segítségére siető legényapjátását is *alig tudták kimenteni*. Arra vetődött *Nyáry* Ernő cigányjegény, akinek a gazdák százezer korona ígéretet, ha leereszkedik a veszedelmes kúgdörbe. A cigány vállalkozott is és ereje végső megfeszítésével *felhozta Német Sándort*, aki addigra *meghalt*. Mikor a cigány befejezte vállalkozását, a gazdaemberek *hallani sem akartak az alku teljesítéséről*. A szegény cigány most hát a bíróságnál keresi az igazságot.

Aki egyfolytában ötven óráig táncolt. Egyik angol táncosnő a dicsőség, hogy minden eddigivel nagyobb teljesítményt mutatott fel a tánc terén. Egyik legutóbbi versenyn kerekben ötven óra hosszat táncolt s ez alatt az idő alatt *«csak» két zenekar és további két grammofon* dől ki mellőle. A mindössze harminckétesztendő hölgy a produkció vége felé annyira kimerült, hogy a fejét jeges borogatásba kellett burkolni.

Egy angol herceg és a víg «útonállóknak». Egyik népszerű angol herceg menyasszonyával nemrégiben autókirándulást tett Glasgowba. Amint a városba megérkezett, autóját egész tömeg fiatal ember és leány rohanta meg s hangos kiáltással pénzt követelt tőle. A herceg nagyon felháborodott a fogadtatás miatt, de rövi desen lecsöndesedett, mert egyik kísérője megnyugtatta. A glasgowi fiatalok ugyanis egy igen régi szokásnak hódolt, amely szerint azoktól a fiataloktól, akik jégyszek, bizonyos célra (leginkább mulatság rendezésére) pénzt vasalnak be. Ezt eddig csak a magukfajtabeliekkel tették meg, a szóbanforgó angol herceg és menyasszonyával pedig azért, hogy szeretetüket így nyilvánítsák. Természetes, hogy a herceg erszényének egész tartalmát odaadta a víg «útonállóknak».

A nő jelleme és az esernyő. Az emberek jellemét a külső után megítélni — már sokan megkísérelték. Így azt mondják, hogy abból, mikép szítja valaki a cigarettáját, hogyan lapozza a menetrendet a vonaton, stb. következtetni lehet az illető jellemére. Erre vonatkozólag a legújabb módot egy angol író találta fel, aki főként a nőket és az esernyőt figyelve a következőket állapítja meg: Ha egy nő eső után is nyitott ernyővel megy nyugodtan az utcán, bizonyára igen jóra való háziasszony, vagy háziasszony nevelt leány, aki takarékos és szorgalmas. Az a nő, aki nem törődve azzal, hogy ernyője még nedves, szorosan összecsavarja, egészen bizonyos, hogy — hajadon. Azok az asszonyok, akik ernyőjüket sohasem csavarják össze, hanem szétbomolva ide-oda lóbáltják, sohasem lesznek gazdagok, ha mindjárt aranyeső hull is rájuk. Annak a nőnek, aki ernyőjét maga után húzza, borzasztó jelleme van. Senki sem higgyen neki, bármit mond is. Csípős nyelve van és senkit sem kímél. Az életvidám mindig jókedvű s kedves leány ernyőjét a hóna alá szorítja, a fogantyúját feltolja lehetőleg a válla magasságába. Ha egy asszonyt látunk, aki az ernyőjét úgy viszi, mint katonatiszt a kardját, meg lehetünk nyitva a legújabb szórakozásra vágyók. Az, aki minden lépésnél jól odavágja a földhöz ernyője végét, vidám és jó barátó s jó háziasszony lesz belőle.

TRÉFÁK

A jó házikoszt.

A férj ebédközben dühösen lecsapja a kanalat, mert kozmás a leves. Fogja a kalapját és elmegy egy vendéglőbe.

— Adjon valami jó ebédet — mondja a kocsmárosnak.

— Kérem szépen — feleli a kocsmáros — nagyságod olyan ebédet kaphat nálam, akárcsak ha otthon lenne!

A női szépség.

Férj: Egy könyvet hoztam neked. «Hogyan lesz szép a nő» a címe.

Felcsé: Főlöszlegesen adtad ki érte a pénzt. Épen tegnap vásároltam meg a «Miként őrizzük meg a női szépséget?» című könyvet.

Az óvatos sportférfiú.

— Te tagja vagy az FTC és MTK-nak is egyszerre?

— Persze. Akármelyik labdarugócsapat győz, mindig örülhetek.

Móric az iskolában.

Móricka először ment iskolába. Mikor hazajött megkérdezte a papája, hogy hogy tetszett az iskola.

— Tetszett, tetszett — feleli Móric — csak az a bácsi ne lett volna olyan szigorú, aki a *kasszában* ült!

REJTVÉNYEK

1. Képrejtvény.

(Beküldte: Deák Ferenc, Vésztőről.)

2. Betűrejtvény.

R dő b v F ÁÁÁÁ a sz d i b o
e a nyíl i i i ly a

(Beküldte: Moizs Béla, Soltról.)

3. Versesrejtvény.

Első tagom ha keresed,
Mindenütt meglelheted,
Szép állat az istenadta,
Büszke is rá a gazdája.

A harmadik ott van minden
Árura felfüggesztve,
Enélkül, ha akarnánk is,
Számolni nem lehetne.

Másik tagom ott lelheted,
Hol beteg van a háznál,
Ha a beteg ezt használja,
Egészsége helyreáll.

Összevéve mind a hármat,
Olyan helyen keresed,
Hol az első szakban foglalt
Szép állatot megleled.

(Beküldte: Boros Mihály, Egerből.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 19-ik számunkban közöljük.

A 13-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Képrejtvény: **Három csillag van az égen sorjába.**

2. Képrejtvény: **Tevékeny.**

3. Képrejtvény: **Nap-nap után rövidebb az éjjel.**

4. Számrejtvény: **Összesen 150 barack** (az első megvett 75 darabot, a második 50 darabot, a harmadik 15 darabot, elromlott 10 barack).

Megfejtették: Szijjártó Szabó Benjamin, ifj. Mester István, Molnár István, ifj. Boján Imre, Bagdi Aranka, Ragó István, Boros Mihály János, Tóth Ferenc, Banász I. János, Juhász Béla.

Jutalomkönyvet nyertek: **Tóth Ferenc (Szeghalom), ifj. Mester István (Debréte), ifj. Boján Imre (Kunmadaras), Juhász Péter (Budapest), Banász I. János (Mélykut).**

A 14-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő heti számunkban közöljük.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak április hó 15-én.)

Gabonavásár. Tiszavidéki búza 78 kilogrammos 22.500—22.750, dunántúli és pestmegyei 22.500—22.750, tiszavidéki búza 76 kilogrammos 22.250—22.450, dunántúli és pestmegyei 22.250—22.450, rozsz 14.300—14.600, takarmányárpa 11.500—12.000, zab 14.800—15.000, rozsolts tengeri 11.000—11.200, korpa 6800—7000 korona száz kilogrammonként.

Liszt és őrlemények. Nullásliszt 365, 2-es liszt 359, 6-os liszt 353, 7 és feles 252, 7 és harmnegyed 200, 8-as 115, rozsliszt nullás 225, rozsliszt 1-es 230, korpa 95 korona zsákkal együtt, vagononként, malomból kilogrammonként.

Vetőmagvak. Árak nyersárúért 100 kilogrammonként: Lucernamag, nagyaránkas nem tisztítható 80.000—85.000, lucernamag, nagyaránkas tisztítható 85.000—95.000, lucernamag, nagyaránkas 95.000—105.000, lucernamag, ólomzárólt fehérbárcás 145.000—150, lucernamag, ólomzárólt pirosbárcás 135.000—145.000, lóheremag, nagyaránkas nem tisztítható 95.000—120.000, lóheremag, nagyaránkas tisztítható 135.000—150.000, lóheremag, nagyaránkas 135.000—170.000, mák 55.000—57.000, baltacimmag 22.000—23.000, tavaszbükköny 15.000—17.000 korona métermázsánként. — Képmagvak eladási ára Budapesten: eredeti északnémetországi fajazonos takarmányrépamag 1500, belföldi 1300, eredeti északnémetországi fajazonos cukorrépamag 500, belföldi 400 korona kilogrammonként.

Takarmány. Rétsizéna, elsőrendű 6300—7500, másodikrendű 4850—6250, nádtakarmány 2800—3400, muharsizéna 6000—7500, zabosbükköny 6500—7000, takarmányrépa 1000—1300, alomszalma 3500—4500 korona métermázsánként. Az árak nem változtak.

Vágómarhavásár. Legjobbminőségű ökör 600—750, kivételesen 800—900, közepes 480—580, silányabb 370—470, jobbminőségű bika 570—660, kivételesen 720—820, bivaly 370—470, jobbminőségű tehén 530—650, kivételesen 700—800, silányabb 370—500, kicsontozni való marha 270—360, növendékmarha 340—460 korona kilogrammonként élőszályban.

Sertésvásár. Könnyű sertés 950—1200, közepes 1000—1270, nehéz sertés 1170—1350 korona kilogrammonként élőszályban.

Budapesti lóvásár. Igás kocsiló, nehéz 195.000—582.000, igás kocsiló, könnyű 40.000—250.000, számar 7000 koronáig.

Gyapjú. A gyapjú piacon a készletek csekélyek. Nagy elővásárlások történnek a későbbi szállításra. A gyapjú állandóan szállard és jelenleg középminőségű árúért 1880—1860 koronát fizetnek kilogrammonként netto, zsiros állapotban.

Nyersbőr. Nyers marhabőr 1000—1100, száraz marhabőr 2000—2100, borjúbőr, fej nélkül 1800—2000, száraz borjúbőr, fej nélkül 3600—4000, sózott lóbbőr 10.000—12.000, száraz 5000—6000, gyapjas juhbőr 700—800, nyírott juhbőr 600—700, báránybőr 600—700 korona kilogrammonként.

Tej és tejtermékek. Tej 180, habtejzsin 1000, tejfel 400—420 K literenként. Elsőrendű teavaj 3000, másodikrendű 2800, tehenúró 380—400, juhtúró 1200—1450, kevert 570—640, juhsajt 660—700, óvári 1200—1400, trappista 1100—1300, gróji 1400—1600 K kilogrammonként.

Zöldség és gyümölcs. Burgonya 32—35, vöröshagyma 62—70, fokhagyma 60—65, fejeskáposzta 100—140, vöröskáposzta 50—85, paraj 130, cékla 60—70, zeller 35—40, kel 150—200, torma 120—150, sampiongomba 1800—2000, szárítva 4000—5000 korona kilogrammonként. Saláta fejenként 12—25, retek 50—80 korona csondonként. Alma 550—700, meggyór 900—1000, dió 250—300, mandula 220—250, gesztenye 480 korona kilogrammonként.

Idegen pénznemek legmagasabb árai. A devizaközpont hivatalos árjegyzése 1923. április hó 17-én: 1 drb Napoleon arany 16.500 K, angol font 21.525 K, dollár 4655 K, francia frank 309 K — f, német márka 23,5 f, olasz lira 223 K — f, osztrák korona 6,75 f, román lei 24 K, cseh korona (szokol) 140 K — f, svájci frank 845 K, szerb dinár 48 K — f, lengyel márka 11,8 f. Zürichben 100 magyar koronáért 0,12 svájci frankot fizettek.

Főmunkatárs: **Buday Barna.**

Felelős kiadó: **Meskó Pál.**

Főszerkesztő: **Meskó Pál.**

Felelős szerkesztő: **Héjj Imre dr.**

A BARÁTSÁG SZIGETE

REGÉNY: IRTA + TURCHÁNYI ISTVÁN + +

(8. folytatás.)

Szakadt az eső s a Reménység hegyén bömbölve zúgott keresztül a rettentő vihar, mely pillanatok alatt kioltotta a tüzet. Mégis megnyugtató érzés volt ez a kimerült férfiaknak, mert Bruke kapitány biztosította őket, hogy a szigetlakó vadak nagyon babonásak s ilyen időben nem mernek kimozdulni kunyhóikból.

Alig kezdett oszladozni a homály, rémes látvány tárult elébük. A partú zátonyokhoz vágva ott hevert egy nagy három árbócos hajó, tört vitorlával, borzalmasan összeroncolt oldallal. Szörnyülködve nézték a pusztuló hajót, a végéhez közeledő tragédiát, mely szemük előtt ment végbe. És nem segíthettek, de ugyan kin is segíthettek volna. Egyetlen élőlényt sem vettek észre, a halál, úgy látszik, még az éjszaka elvégezte az aratását s reggelre csak az összezúzott hajót hagyta meg s a hajótörötteknek végig kellett nézniük, mint foszlik széjjel az egykor búske hajó s tűnik el nyomtalanul a dühöngő viharban, a felkorbácsolt habok között. Siralmas látvány volt ez a Reménység hegyéről... Bruke kapitány lerogyott egy székre és hangtalan sírásra fakadt. A többiek könnyes szemmel, némán állottak mellette s ajkuk imát mormolt.

— Most már elvesztünk — hangzott Muray tompa hangja. Az Isten uija volt ez, hogy a szabadulás reményét is így sötét gyászra fordította.

— Ha meg kell halni, együtt halunk meg, — szólt Campbell. Mi, különböző nemzetek fiait megmutatjuk, hogy az emberiségért meg tudunk halni, együtt, közösen és egyformán. A francia tudós sápadtan állott a sarokban és lehorgasztotta fejét. A két német a fejét törte, valamilyen csodálatos menekülési utat kerestek. Vásárhelyi Pál Erdélyre gondolt és szomorúan tekintett ki a felkorbácsolt tengerre. A matrózok viharvert barázdás arcán is megdőbbenés, a halál közelségének féltelme látszott. Csak Toyama, japán tudós ült mozdulatlan arccal, érzéketlenül, mintha nem érintené a közös sors. Arca semmit sem árult el, ajka szélén most is ott ült a rejtelmes mosolygás, mely idegen volt az élettől és távol volt a haláltól, mintha hordozójának egyikéhez sem lenne semmi köze...

Kinn bömbölt a vihar és vadul meg-megrázta a Reménység-hegyén épült siralomházat...

VI.

Háború!

Másnapra kitisztult az ég és lecsendesedett a tenger. A Reménység

hegyéről távcsövel figyelték a part környékét, nem találnak-e valamit, amiből az elsüllyedt hajó nemzetségét megállapíthatnák. A kapitány sasszeme hamar felfedezett egy közepes nagyságú faladát, mely ott feküdt a fővenyes parton s melyet valószínűleg a hullámok csaptak ki a szárazra. Két matrózzal lesietett a partra s felcipelték a hegyre a nehéz ládát, mit odafenn nagy izgalommal vett körül a hajótöröttek tábora. Tetejére fekete betűkkel ez a név volt festve:

DORDRECHT.

A hajó tehát hollandi volt.

Két matróz egy hegyes vasrúddal felfeszítette a láda tetejét. Örvendező kiáltás hagyta el ajkukat. Széna közé csomagolt rumos üvegeket pillantottak meg. Bruke kapitány villámgyorsan kikapott egyet és magasra emelte, gyönyörködött az ital aranyló barna színében. Egy perc múlva mindenki kezében ott csillogott a régóta nélkülözött kedvverítő s már ajkukhoz emelték, amikor Murray felkiáltott:

— Az első kortyot a nemzetek barátságáért isszuk! Lelkes hurrázás mellett koccintották össze az üvegeket. Ittak. Legtovább Bruke kapitány tartotta szájánál az üveget, mintha egy nyelésre fenéig akarta volna üríteni. Az arcok kipirultak, itt is, ott is összeülekeztek s úgy érezték a reménység is visszatért szívükbe.

Egyszerre hangos kiáltás harsant fel. Kurt Lang kiáltott s egy papírlapot tartott a kezében, mit a ládából vett ki. A Morning Post című angol ujság augusztus 8-iki száma volt s amint magasra tartotta, mindnyájan előlvashatták a nagy betűket, mik a lap minden hasábjára kiterjedtek.

THE WAR.

— A háború? — kérdezték kíváncsian. Kurt Lang olvasni kezdett. Szaggyatottan, lázasan jöttek elő a torkából a hangok, egész teste remegett s szemében zavaros fény cikkázott:

— Lüttich várát a német seregek elfoglalták... A Goeben és Breslau német cirkálók aknákat raktak a Themse torkolatánál... Galiciában a szövetkezett német és osztrák-magyar hadak heves harcban állanak az oroszokkal... Japán...
Itt megszakadt az újságlap...

Megdermedve hallgatta mindenki a rémes ki nyilatkozatásként hangzó szavakat. Murray,

... felcipelték a hegyre a nehéz ládát...

aki Wiedemann mellett állott lassan kivette karját a német tudóséból és elhúzódott tőle. Joubin melléje lépett. Campbell kemény lépésekkel átment a szoba másik végébe, honfitársához. A matrózok lassan melléjük szállingóztak. Csak Wiedemann és Vásárhelyi állott egyedül a szoba közepén, míg Toyama titokzatos hallgatással ült a sarokban és merev arcáról sem lehetett leolvasni. Idegesítő, terhes csönd támadt. Farkasszem néztek egymással, hosszan, ellen-ségesen. Murray szólalt meg leghamarább. Éles, pattogó volt a hangja:

— Nagybritannia harcban áll Németországgal! Angolok, elvárom, hogy méltók lesztek nevetekre!

A két némethez fordult:

— Önök pedig tekintsék magukat Nagybritannia foglyainak.

A két szöke germán felhorkant:

— Az angol hatalomnak vége! Nincs már zsarnok a tengeren. Olvassa el: flottánk az önök partjai előtt cirkál,

seregeink francia földön nyomulnak előre. Azóta talán London, Páris is elesett...

— Gazok! — hördült fei dühösen Joubin s öklét megrázta a két német felé...

A puskaporos levegő, az izzó hangulat veszedelmessé változott. Ebben a pillanatban Toyama felkelt székéről s lassú léptekkel, mindig mosolygó arccal a két párt közé lépett.

— Ide, Mr. Toyama, kiáltott Murray — önnök a mi oldalunkon a helye.

— Nem, Japán csak Németország mellé állhat! — kiáltotta Wiedemann.

— Feledi, hogy Nagybritannianak titkos szerződése van Japánnal!

— Japán nem feledheti el, hogy Németország nevelte fel az ő hadseregét! Hálátlanság lenne, ha megtagadná tanítómestereit.

Toyama hirtelen megállt, szája még vigyorgóbbá húzódtott és szép csendesen visszament előbbi helyére a sarokba. (FOLYTATJUK.)

Ha ingatlant venni vagy eladni óhajt, forduljon bizalommal hozzám; minden előleg nélkül, szorosán a megállapított jutalékért elérni a leggyorsabb lebonyolítást
KISS LAJOS, Budapest, IX., Lónyai-u. 19.

Brilliánsokat, gyöngyöket, régiségeket bárkinél drágábban vesz:
Székely Emil Király-51. Tel.: Józ. 105-35. utca. (Teréz-templ.m.)

Szakorvos! -rendelő vér- és nemibetegek részére. Ezüst salvarsan-oltás!
 Rendelés egész nap.
 VII., Rákóczi-út 32., I. em. 1. (Rókussal szemben.)

Dr. Héray Andor

«Országos Földbirtokrendező Biróság» által engedélyezett ingatlanforgalmi vállalat.
 Budapest, IX., Rákos-utca 11., földszint 1.

CSALÁDI-ISKOLAI-SZÍNHÁZI MOZIT AKAR?-IRJON!
HATSHEK FARKAS MOZ BPEST.
 IV. KÁROLY KÖRUT 26.

DRÓTKERITÉS
 legjobb minőségben, legolcsóbban
RENNER ES HAMVAI
 sodronyfonat- és szitaádrákészítőknel
 Budapest, VIII., Köztemető-út 3. szám.
 Baross-tér sarok. Keleti pályaudvar közelében.

A „HANGYA” szövetkezet tagjai megbízható jóminőségű árút a legelőnyösebb árban vásárolhatnak a

„HANGYA”

vidéki szövetkezeteiben.

KAPHATÓK:

vászon, karton, kanavász, zephir, szövet, kész férfi- és női ruha, kendő, harisnya, cérna, pamut, szabóellékek, valamint mindennemű rövid-, kézmű-, konfekció- és díszműárúk.

Pálinkafőző- és mosóüstök vörösrézből. RÉZGÁLIC — RAFFIA — RÉZKÉNPOR
 szab. Balaton-, Turul- és Vermorel-rendszer
szőlőpermetező
 szénkénevezők, háti és egykezes kénporozógépek a legolcsóbb gyáriáron beszerezhetők
SZONTÁGH PÁL rézárgyár (Cégtőnök Terényi Samu) Budapest, IX., Üllői-út 19. sz.

KERÉKPÁR ALKATRÉSZEKET

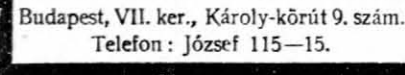
friss külső-belső gumikat, láncok, pedálok nagybani gyári árban
LÁNG J. és FIA
 Budapest, József-körút 41.sz.
 Árjegyzék ingyen.

Permetezőket

(Vermorel-rendszer) kifogástalan minőségben legjutányosabban szállít

NAGY IGNÁC
 Budapest, VII. ker., Károly-körút 9. szám.
 Telefon: József 115-15.

Ekék, ekealkatrészek, boronák, kapáló ekék, fűkaszálók,

marokrakó és kévekdítő aratógépek, lögereblyék, kézi-járgányosok, motoros- és gözcséplőkészletek, szecskavágók, répvágók, darálók, morzsolók s minden egyéb gazdasági gép és szerszám a

„HANGYA” mezőgazdasági géposztályánál szerezhetők be legjutányosabban.

Hungária-drótfonatok
 a legolcsóbbak és legtökéletesebbek

Egyedüli gyártója:
Haideker Sándor
 sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára
 Budapest, VIII. ker., Üllői-út 48/27. szám.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve!
 Rozsdásodás ellen kétszer kátrányozott tuskés-sodrony kilója 400 korona.

Gőzmagánjáró
 3-4 lóerejű 900 mm. Hoffherr és Schrantz cséplővel, továbbá 4 lóerejű huzatos 1000 mm. Hoffherr és Schrantz cséplővel azonnal kapható, 10 lóerejű garnitúra is.
 Az összes gépek esetleg gabonatorlesztésre is.
 Cím:
KELLNER ANTAL és FIA
 BUDAPEST, V., BERLINI-TÉR 4.

Gőzmagánjáró

3-4 lóerejű 900 mm. Hoffherr és Schrantz cséplővel, továbbá 4 lóerejű huzatos 1000 mm. Hoffherr és Schrantz cséplővel azonnal kapható, 10 lóerejű garnitúra is.

Az összes gépek esetleg gabonatorlesztésre is.

Cím:
KELLNER ANTAL és FIA
 BUDAPEST, V., BERLINI-TÉR 4.

SZÖVETKEZETEK FIGYELMÉBE!

Elsőrendű színbőrből készült férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevro- és zsíros-bőrből a legjutányosabb napi árakon szerezhetők be a

„HANGYA” CIPÓOSZTÁLYÁNÁL.

Munkáscipők nagy választékban.